

FOAIE

центръ

МШТЕ, ШМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 42.

Duminescă 19. Octomvrie.

1841.

Domnule Redactor!

№ este totdeauna din петинга фиеше-кървіа а кьшоаше дитамплъріле вьрва-цілор марі, маї вьртос а челор че дьпъ непорочіріле, че аѣ авѣт але сѣфері дн віадъ, рьтъчінд фьрь адьпост, токма ка вн метеор с'аѣ стіне дін окії прівіторівлі, — де нѣ аѣ днгрїжіт дншіші центръ сіне дн віадъле, лъсжндъші дн скріс поменіреа патімилор. Анекдотеле че чіркълеазь дн гьріле оаменілор, adese орї дін ал чінчїлеа-ал шаселъ ісвор, нѣ дндестълеазь пре оаменї кѣ дѣх шї сімдіре; шї вн біограф, че с'ар лза дьпъ асфел де тьртьрїї, нічі шіе нічі ерозлї сьѣ нѣ ар пѣне монѣмнт де чінете.

De асфелїѣ де вьрваді авлнд пої (маї вьртос арделенїї) маї тьлді, ть сімд порочїт дін ісвоареле че ам амлпъ а трїміте врео кѣтева потїде дін віаца а дої вьрваді аї пощрі, дін чеї маї стрьлчїді кѣ днвьдътѣра шї неажьнїї кѣ рѣвна, Г. Шїнкаї шї С. Клеїн.

Ісвоарелетї сжнт — а) о Елеціе лътїнеаскъ де днсвнї Г. Шїнкаї дн 91 de

dictiche кѣ pote дін віаца са, алї С. Клеїн шї алтора, че се афлъ дн L: Nagy de Retsetsen Orodias, тіпърїтъ ла Oradica mare ла апл 1804, дела фаца 189 пьпъ 219, — дін бїбліотека Прѣ Ч. D. Канонїк І. Алнії, кареле кѣ тьлтъ вьпътате мїоаѣ днпъртьшїт; кѣ атѣта маї непредвїт фїнд ачест ексемплар, кѣ кѣт ел аѣ фост алї Шїнкаї днсвнї, прекъм аратъ о днсемпаре кѣ дерѣса ла сѣршїтѣл прекъвѣнтьрїї фаца XII. кѣ ачесте кьвінте: Carissimo meo Sinkai!!! „dono mitto M. Tertina; — б) Каталогеле Бїбліотечїї Семїпарїлї шї а тѣпъстїрїї.

Ш І Н К А І.

Елеціеа поменїтъ кьпрїнде маї днпълѣ віаца авторлїї еї пьпъ ла 1803, дѣчі лъделе поменїділор М. Tertina шї L. Nagy претїнілор сьї дін Шнгарїа. Ної днпъртьшїт аїчі днптрѣлса пѣмаї партеа чеа днпълѣ дн лїмба орїдіналъ, лъсжнд афаръ чеалалтъ ка чеа маї пѣдїн інтересантъ, іар дьпъ ачѣеа потеле дн лїмба ром. днсъ прескъртате.

E L E G I A.

Nobilis Transilvani, G. Sinkai de eadem, AA. LL. phil. SS. Theol. Doctoris Romani, — data ad auctorem Orodias, M. Varadino ipso festo die S. Michaelis a 1803, ex Episcopali Darabanthiano Tusculano.

Nomine non solo, ut quidam, sed magne poësi
 Vir latia ex patria, vir deamate mihi!
 Quis sim, qui exemplo multorum facta bonorum
 Canto elegiaco Carmine, forte rogas?
 Inque his Te quoque quod jubeam salvere poëtam
 Percelebrem ignotus, res Tibi nonne nova?
 Ille ego sum, cujus generavit Sinka parentes,
 Exornat quorum cera vetusta lares.
 Nutriit in studiis primum me Musa Szabedi,
 Sámsondina dein patria cara mihi.
 Nutriit Agropolis gemina me postea messe,
 Claudiaci unde peto docta Lycea fori.
 Hic ego deliciis Phoebi consuescere primum
 Coepi et Parnassi scandere laeta juga.
 Bistricium hinc migrans Ciceronis in arte diserta
 Ingenium placuit excoluisse meum.
 Inde Balásfalvam docturus tendo juventam
 Annum, quo lapso Roma videnda fuit.
 Transegi Romae lustrum, quo tempore dignus
 Lauro quum fuerim, Laurea bina data est.
 In studiis, fateor gratus, me Roma juvabat,
 Omnis enim patuit Bibliotheca mihi.
 Dum patuit, multis e libris multa notavi, —
 Cujus erat Stephanus Borgia causa rei.
 Cum doctis solitus consummere tempora semper,
 Quos adstare mihi is jussit et esse duces.
 Urbe redux annum jubeor remanere Viennae,
 Natalis socio regna petente soli.
 Hic Methodum didici, Canones et Jura per annum,
 Et sum scrutatus plurima scripta manu.
 Hic mandata typis legi noctuque diuque,
 Historiam ut Dacicam condere rite queam.
 Cornides exacuit stimulis, Benkó atque Garampi
 Fautoremque egit quisque patrocínio.
 Adstitit his cunctis mihi plus Darabanthius unus,
 Romam mittendi maximam cura mei;
 In patriam reduci pariter non defuit unquam,
 Nunc etiam egressum protegit atque fovet;
 Cui Deus idcirco, precor, addat Nestoris annos,
 Maxima et in coelis praemia sero ferat.
 Ad patriam rediens, referam nunc, quae bene feci
 Pro cultu gentis proque decore meae.
 Principia edideram, vulgaram Grammata, quin et
 Alphabetum duo, qualia Norma tenet.
 Doctrinam Christi deduxi fusius, unquam
 Quam fuerat Valachis traditus iste liber.

Deerat Ars patriis numerandi recta palaestris,
 Hanc etiam studui prognerare novam.
 Ter peragranda fuit mihi Transilvania tota
 Josephi jussu regis apostolici.
 Ter peragratus eam pro linguae et gentis honore
 In Valachis statui commoda multa scholis.
 Quas modo non augere, ast una reddere firmas
 Per bis sex hyemes maxima cura fuit.
 His exantlatis consecratisque saluti
 Communi, cogor pessima quaeque pati.
 Quid, quod et a studiis cogor secedere nostris,
 Et colere ingenio rura aliena meo.
 Namque, dolor! terris erepto Rege Josepho,
 Qui, pol! perpetuo vivere dignus erat;
 Primum Teutonicae mandant primordia linguae
 Ne doceam, audacter dura minando mihi;
 Tam fictas causas, et qui me perdere possint,
 Quaerunt, propitii sed vetuere poli.
 His aliisque malis vexatus munere gesto
 Insons exutus praesidioque carens
 Historiam quondam coeptam exarare resumo,
 Quam nequii ob fatum continuare prius.
 Hungariaeque mihi cum spes magna esset in oris
 Volvendi libros scriptaque prisca manu,
 Musarum studiis florentem commigro Vardam,
 Fautores plures quae fovet alma mihi.
 Hic ego dum veteres pro more saluto patronos,
 Praesulis Ignati devenerorque lares,
 Devenerorque hospes Canonis de nomine dicti
 Concilii graeci limina amica mihi:
 Accedo plures demum, quos contigit olim
 Novisse in populo ac nobilitate mihi.
 Hic etenim crebri florent non stemmate solum,
 Ast etiam illustres pallade utraque viri.
 Praecipuos inter primus mihi aditur amicos
 Tertina, Regalis gloria rara scholae:
 etc. etc.

Г. Шинкаї с'аъ пѣскѣтъ дн 28 Февр.
 1754, (нѣ 1753), динтр'о фамиліе веке
 повимъ ромѣнеаскѣ дн Шѣвшѣд, че
 есте зн сат маре кѣ сѣкѣи ші ромѣні дн
 сказнѣл Мѣрѣнѣлѣи, знде пѣриндѣи лѣи лѣ-
 кѣіа прѣ о мошіе немешаскѣ днсѣ зѣло-
 цитѣ. Ачастѣ фамиліеніи трѣѣа предика-
 тѣл дела Шинка веке дн Дистріктѣл Фѣ-

гѣрашѣлѣи, знде авѣсе одініоарѣ лѣѣіте
 мошіи, аша кѣт ші Шинка поаѣ маі тѣр-
 зѣѣ кіар прѣ мошіеа ачеднѣи фамиліи сѣ
 рѣдѣкѣ, прекѣт днсѣл днпайнтеа Dietii а-
 чеднѣи церї ла 1792 зиче кѣ аѣ доведит;
 днсѣ сателе ачесте днкѣ дн копилѣрїеі
 сѣ фѣкѣрѣ милітаре.

Ел авѣ ши алт фрате маї mare анѣ-
me Ioan, кареле ла анѣл 1795 дп бѣтаеа
дела Lörch лѣнгъ Реп ка капитан ла ал-
доїлеа реѣимент ромѣнск де марѣни вѣ-
тежѣще аѣ мѣрїт.

Дпвѣдѣтѣрїле ле аѣ дпченѣт маї дп-
тѣѣ дп Савед, че есте зп сат пѣтаї секѣенеск
дп Сказнѣл тѣрѣшѣлѣї, дпсѣ пеплѣкѣн-
дѣї ачест лок ши дпторкѣндѣсе акасѣ аѣ
дпвѣдат маї дпколо ла Скоала локѣлѣї
де паѣереї сѣпт грїжа пѣрїндаскѣ маї
тѣлѣтѣ време.

Деаколо дѣкѣндѣсе ла Ошорхеїѣ дп
колеѣїл реформаѣлор аѣ сѣпт челе маї
дпнтѣїѣ елементе але лїмѣї латїнеѣї ши
зпгрѣеѣї маї вѣртос сѣпт поваѣа дпвѣ-
датѣлѣї Проф. Александрѣ Коваспої.

Дпн Ошорхеїѣ, знде дої анї петрекѣ,
дѣпѣ сѣатѣл фрателѣї сѣѣ челѣї маї mare,
се дѣсе ла Клѣж, знде дп Гїмнасіѣл Ка-
толіѣлор сѣпт Іесѣїѣї прїмїндѣсе дп Се-
мїнарїѣл тїперїлор деаколо аѣ коптїнат
класеле де граматїкѣ ши поетїка, кѣ чеа маї
mare сілїндѣт, ка нїмене сѣ пѣл дптреаѣѣ.

Дела Клѣж сѣ дѣсе пре реторїкѣ ла
Бїстрїѣдѣ петрѣ лїмѣа петдаскѣ дп Гї-
мнасіѣл асемеѣа Католіѣеск сѣпт Пїарїете:
де знде апої зп ап петрекѣнд аѣ венїт ла
Блаж, ка сѣ се кѣлѣгѣрѣскѣ.

Прїмїндѣсе аїѣї дп тѣлѣстїре пѣтаї
декѣт сѣ рѣндѣї де Професор ла реторї-
кѣ ши поетїкѣ, дп врѣѣетѣ фїнд пѣтаї де
20 де анї, їар ла сѣжрїшїтѣл анѣлѣї каре-
ле ера 1774 дпн воеа маї марїлор сѣї, ши
маї вѣртос ал Егѣменѣлѣї деатѣнча Ігн.
Дараѣант, кареле апої фѣ Епїскоп ла О-
радїеа mare, дппреѣпѣ кѣ П. Маїор сѣ
трїмїсе ла Рома дп колеѣїл де пропѣгѣнда,
знде кѣлѣгѣрїї деаїѣї маї дела дпченѣтѣл

зпїрїї аѣеа фѣндаѣїе, сѣ азѣтѣ фїлософїеа
ши теолоѣїеа.

Дп Рома фїнд дп 5 анї, пѣнѣтаї кѣ
дпвѣдѣтѣрїле пѣмїте кѣ атѣта рѣѣнѣ ши
спорїѣ ле аѣ дпвѣдат кѣт дпнтр' амѣн-
доаѣ аѣ прїмїт grad de докторат, а кѣ-
рѣїа дппломѣт дптреаѣѣ о дескрїе дп Но-
та 8, — дѣр' дпкѣ прїп Бїбліотїѣїле челе
вогате але вечнїѣї четѣѣї аѣ адѣнат кѣ
неостенїтѣ стрѣданїе матерїале петрѣѣ ве-
стїта лѣї Історїе, кареа деатѣтеа орї о
поменеѣе дп тоате Скрїерїле сале, ши
ла аша де пѣѣїнї е кѣпоскѣтѣ! Бїбліоте-
ѣїле черчетате аѣ фост а Ва тїкан ѣлѣї,
Sopra Minerva, ad Agacelli, a Benediktini-
лор, ши а колеѣїлѣлї дѣ пропѣгѣнда, акѣ-
рїа се зїче а фї фост пѣзїторїѣ (custos)
дп дѣлѣнѣтѣ време. Ажѣторїѣл сѣѣ чел
маї де фрѣпте їаѣ фост дп Рома Кар-
дїналѣл Стеф. Борѣїа, секретарїѣл ко-
леѣїлѣї поменїт *), кареле пѣнѣтаї їаѣ
кѣѣїгѣт словоzenia дела Патрїарѣл де а
четї орї че кѣрѣїї, ши а черка орї че Бї-
вліотечї, чї ши пре зп преот дпвѣдат кѣ
ѣанї лаѣ токнїт, кареле сѣл дѣкѣ, дп орї
че време ар поѣтї, прїп тоате бївліотечї-
ле ши соѣїетѣѣїле дпвѣнѣте, — ши алмїн-
трїле дпн ворѣїрїле ши кѣпоѣїнѣа, че аѣ
авѣт дпн каса ачестѣї пѣтернїк ши дпвѣдат
патрон, кѣ о тѣлѣѣїе де оаменї дпвѣнѣѣї
romani ши стрїнї; кѣрора ера рекомен-
дат де кардїналѣл, неспѣс фолос кѣ-
ѣїгѣндѣнїї дпн їсторїе ши алте ѣїїнѣе.

Дпторкѣндѣсе дпн Рома зп ап аѣ зѣ-
ѣовїт дпн Вїена, знде аѣ дпвѣдат методїка
ши катехетїка дпн шкоала нормалѣ дела
С. Ана, ши дрептѣрїле, адекѣ ал фїреї,

* (Ачеста, пѣ Шїнкаї аѣ фост секретарїѣ.

чел деовише, а пороаделор, ши чел висерическ дн зниверситате, сънт Пехем ши алциі. Аколо петрежанд авз прілеж а се кзпоаце ши асе днпретині кз маі тмлдї вестидї вѣрвадї днвѣдаці, прекзт D. Корнідес критикъл, I. Бенкео деографо-історикъл, I. Гарампі Архіепіскопъл ши пѣнсїѣл дн Віена, карїі л'аѣ ажѣтат кз сѣатѣл ши кз кѣрци дн вїблїотечїле лор.

Дн Віена венїнд дндѣрѣнт ла Блаж ла анѣл 1780 фѣ оржндзїт Дїректор дн шкоалеле портале деаїчі, кз плата де 300 ф, каре дерегѣторїе пегрешїт кз маре рѣвнѣ о аѣ пѣртат дн 12 анї; днсѣ дн перпорочїре ши прїн: реакціеа времїлор деатѣча ши десгѣстареа а тѣлтора, карїі пѣ ера плекадї аї пѣртїні, фѣ лїдсїт дн дерегѣторїе (аїчі днчеп анекдотеле, каре маі вїне есте се шїарѣ дн вечї некзпоскѣте). Рѣвна ши грїжїреа дн сѣера Дерегѣторїеї сале о докзментеазѣ кз 2 тестїмонї, зрї дела Інспекторѣл шкоалелор портале де пре атѣнчі I. Лехенфелд, ши дела D. Каїан преатѣнчі Ценерал Нотарїѣ ал клерѣлї зпїт.

Дн Блаж се трасе дн Кѣрциле грофѣлї D. Ван де Цага, знде фѣ Економ ши Педагог ла 3 прѣнчі аї пѣмїтѣлї гроф дн време де 6 анї.

Де ачі с'аѣ дѣс дн Шлгарїа, маї днтѣѣ дн Орадїеа маре знде векїѣл сѣѣ Патрон I. Даравант атѣнчі Епіскоп аколо л'аѣ прїмїт кз тоатѣ драгостеа, кз гжнд, ка аѣлжнд зн прїлеж знн сѣ теаргѣ ла Пеца ка дн вїетїерїле вїблїотїчї Цѣрїї ши грамματοфїлажїѣл лѣї Ковачїчсѣшї адѣне, че ар пѣтѣеа аѣла де ажѣторїѣ пентрѣ історїа маї сѣс поменїтѣ.

Аїчі се сѣжршеск потїделе дн пѣмїта карте днсѣ дн каре се паре маї днделѣнѣгѣ време а фї петрежѣт аколо ла Орадїе.

Пре ла 1809 аѣ фост ла Бѣда, прекзт се веде дн прекѣвжптареа лѣї ла адоа едїцїе а Граматїчїї лѣї Клаїн ла Бѣда днтр'ачел ан; — пре ла 1814 саѣ маї днторс їарѣшї ла Блаж ка сѣл прїїтеаскѣ адоаѣ оарѣ ла тѣнѣстїре, їар' дѣпѣ ачееа знде, кзт аѣ. петрежѣт ши аѣ тѣрїт, алциї поате вор фї маї дн старе де ане пѣтѣ спѣне, — Атѣта пѣмаї се маї щїе, кз п'аѣ фост хїротонїт Преот.

Кѣрциле лѣї аѣ фост: —

1) *Historia Daco-Romana sive Valachica*, — саѣ *Annales etc.* деспре кареа ла Not. 25 скрїе, кз преатѣнчіа кзпрїндеа треї томѣрї преа марї дн фолїо дн врео кѣтева сѣте де коале *). Сѣ аѣлѣ тапѣскрїсѣ дн Бїблїотека рѣпѣѣс. Епіскоп ал Орѣзїї Сам. Вѣлкан, кареа акзт дѣпѣ тоартеї е а Гїмназїѣлї ром. дела Беїзш дн Цара зпгѣреаскѣ, пѣ дн Блаж дѣпѣ кзт скрїе D. Когѣлїчсѣнѣл.

2) *Prima Principia Latinae Grammaticae*, тїпѣрїтѣ дн Блаж, 1783, 8. регѣлеле лѣтїнещїе ши ромѣнѣце кз лїтере лѣтїнещїї, їар' парадїгмеле ши кз зпгѣрѣце немѣцѣце; тапѣал фоарте днтокмїт пентрѣ прѣнчі, дн каре ши днсѣшї авторѣл ачестѣї артїкъл аѣ днвѣдат ши пѣлѣ дн анїї чеї маї дн коаче с'аѣ днтрѣвзїндат дн сѣоалеле портале де аїчі. Кзткѣ ачастѣ Граматїкѣ деосевї ши дн лїмба зпгѣреаскѣ ши дн чеа немѣцескѣ, адѣѣгжнд ла фїецѣкареа лїмба ро-

* Ut hactenus vero a me ea est condita, tria jam vastissima, aliquot centenas philirae Complexa, explet in folio volumina.

тѣнеаскъ оар фї дат афаръ зїче авторѣл потїї 19 *), дн съ пѣпъ акѣм нѣ iam възѣт ѣрма, нїчї ам азїт, съ ю фїе възѣт алтѣл чїнева.

3) Катехїстѣл чел таре къ дитре-вѣрї шї рѣспєсврї, тїпѣрїт аколошї тот преатѣпчї, дн 8., кареле шї пѣпъ астѣзї се ѣрмеазѣ дн тоате скоалеле ѣпїте дїн Ардеал. Текстѣл е tradѣс дїн немѣнце де Г, Шїнкаї, іар чїтѣдїїле дїн С. Скрїптѣрѣ дн поте маї тѣрзѣѣ де Вас. Немеш Дїректорѣл ѣртѣторїѣ ал ачелоранїї Скоале.

4) Арїтметїкъ ромѣн. пре скѣрт, дн 8., де каре шї пѣпъ астѣзї се афлѣ де вѣнзаре ла Тїпографїеа Семїнарїѣлї де аїчї.

5) Бѣкоавпѣ ром. (къ слове шї лїтере) къ ѣнгѣрѣще шї немѣнце, дн 8, тот аколо; дн копїлѣрїемї авѣїѣ ѣн ехемплар днсъ фѣрѣ вреокѣтева фої ла дн-чепѣт, каре дїн негрїже прѣпѣдїндѣсе, алтѣл н'ам маї възѣт де атѣпчї.

6) Ортографїе ром, къ лїтере лѣтїнещї, скрїсѣ маї днтѣїѣ пре сѣма едїторѣлї Атласѣлї Церїлор ѣнгѣрѣщї Görög шї апої деосевї тїпѣрїтѣ ла Бѣда, дн 8. Съ афлѣ дн Бїбліотека Семїнарїѣлї. Bezi шї В. Пап де Тїпографїї.

Ц.

О С Ч Е Н Ъ

Din „Antonii“ dela Dumas.

A dela кѣтре Езѣненїе поетѣл.

*) Eadem hungarice et germanice separatim ibidem edi curavi, adjecta valachica ubique lingua.

Фѣрѣ дндїанлѣ, doampѣле, къ Дѣмнеата маї съвѣршѣдїї акѣм шї алт чева.

Езѣненїе.

Аша есте, doamna mea.

A dela.

Tot dın veakѣл de мїжлок?

Езѣненїе.

Tot.

A dela,

Dar de че съ нѣ алепї ѣн сѣжет дїн мїжлокѣл содїетѣдїї поастре ачешїї д'акѣм; адїкѣ дїн веакѣл пострѣ?

Вїконтеса.

Ачеаста дї зїк шї еѣ дн тоате зїмеле шї дн тот чеасѣл. Фѣ лѣкрѣрї де акѣм, кѣчї маї тѣлѣт се їнтересеазѣ чїнева де персоапеле дїн веакѣл пострѣ днвѣрѣкате ка пої шї грїнд дн лїмба поастрѣ.

Баронѣл де Маршан.

Прїчина есте къ е маї лесне а лза дїн вронїк де кѣт дїн їмадїнадїе . . . аколо гѣсеце чїнева фачерїле кам гата.

Езѣненїе.

Почїѣ зїче, къ кам аї кѣвѣнт.

Баронѣл де Маршан.

Ба кїар аша! съ везї че зїче Констїтѣдїонелѣл пентрѣ. . .

Езѣненїе.

Мѣлте прїчинї, де спѣс, тѣ опреск doamna mea, де а фаче ачеаста.

Вїконтеса.

Спѣнедїї дндрептѣрїле шї пої те вош жѣдека.

Езѣненїе.

O! doampелор! ертадїмѣ съ въ спѣїѣ къ ар фї ѣн кѣрс де ворѣѣ преа серїос пентрѣ нїце аскѣлтѣторї дн рокїї де валшї дн тоалетѣ де данѣ.

Doamna de Камп-

Ба, нічі декъм; dămneата везі къ дпкъ нїменї нъ гъндеце ла dang. Шї апої пої тоате не окъпът фоарте де літературь. Нъ есте аша, Віконтесо?

Баронъла де Марсан.

Маї ръбдаці domnilor, dămneалї аре гънд съ шї арате тоате идеїе дп прекъвжптареа челї dın тѣїс опере а dămїсале.

Віконтеса.

Към? фачї прекъвжптаре?

Баронъла де Марсан.

Романтичїї тоді фак прекъвжптрї. Констїтѳіонелъла дї атїпцеа маї алатъ-ерї пентръ ачеаста к'ъп дъх плъкът,

Адела.

Везі, domnъле, в'аї келтвїт апържндъте о време че'дї ар фї ажънс съ десвъ-ледїї о сістемъ дптреагъ.

Езценїе.

Де време че воїдї, пъмаї декът; еъ нъ тъ фак ръспъзпзътор де зржтъл че въ воїс прїчїнї . . . іатъ прїчїнеле че тъ опреск ла алецере: komedia есте о згръ-віре а пъравърілор, іар drama а патїмілор. Револѳіа треканд прїп Франца а фъкът не тоді оаменї де о потрївъ, а аместекат рангъріле шї лѣ а dat тѣтълор тот зп фел де порт. Німік аствъї нъ поате део-сеїї не о враслъ dın алта. Нічі зп черк акъм шъ дпкїде дп сіне кътаре пъравърі саъ кътаре обїчеїбрї. Тот с'а аместекат; аша дар зъвреле dın лок де въпселе; іар зпї зъграв че воеще а фаче зп таблоъ дї треbbe въпселе, нъ зъвре.

Адела.

Аша есте.

Баронъла де Марсан,
Дпсъ, Констїтѳіонелъла . . .

Езценїе фър' а'л аскълта.

Аша дар еъ зїчеам къ komedia пъравърілор с'ар фаче, дъпъ кїпъл ачеста, де нъ къ пепътїндъ, дар фоарте греа де а-дъс дптръ дпплїнїре. Съ венїт акъм ла drama патїмілор, дар шї ла ачеста о ал-тъ грезтате се дпфъдошазъ. Історїа не ласъ дптжпплърї адевърате каре сжпт а ле поастре дъпъ дрїтъл тощенїреї; еле сжпт непротестате; еле сжпт але поетъ-лї. Поетъла дпвіе не оаменї времїї тре-къте, дї дпвракъ къ хайїле лор, дї мїш-къ къ патемїле лор, не каре ел ле дп-пѳїнеазъ саъ ле спореще дъпъ вълфа ла каре драматїкъл воеще аї адъче. Де пѣ ам черка пої дпсъ дп мїжлокъл содїетъ-дїї поастре де акъм, съв фракъл постръ ачест чїзdateк а аръта ініта отълї дп тоатъ голътатеа еї . . . нїмїні нъ о ар къ-поаще . . . асетънареа дптре ероъ шї дп-тре партер есте преа mare; аналодіе преа апроане, шї прївїторъла каре ар зрта а-кторълїкъ дпделецереа дп десвъліреа па-темїї сале, ар вої с'о опреаскъ аколо zндe ea с'а опрїт ла джпсъл; іар дака ар дп-трече сімдїчїзнеа шї прїчепереа лї . . . ел нъ о ар маї дпделеце шї ар zize: „нъ „е адевър, къчї еъ нъ сімд асфел; кжнд „фетееа не каре о їбеск, тъ дпшалъ, „негрешїт пътїмеск шї сѳер . . кжтъва „време . . . дар нічі о дпжзпгїз, нічі нъ „тъ отор . . . довадъ есте къ іатътъ.“ Ш'апої не лжпгъ тоате ачестеа маї ада-оце неконтенїтеле стрїгърї. „Е къ пепъ-тїндъ!“ каре ла о мелодрамъ акоперъ шї сьвжршъск лавделе ачелор кждїва че маї порочїт саъ маї непорочїт zїдїдї фїнд де-кът чеїмалдї, сімт къ патемїле сжпт тот ачелеа ла ал позспрезечелеа ка шї ла ал

чиніспреzechеlea ваек, ши къ ініма вате
к'ѣп сѣнце тот атѣт де фербінте свѣт зп
фрак де постав, ка ши свѣт о зea де оцел.

ЛЪКЪІТОРІИ БЪГАРИЕІ *)

Нѣмърѣл лѣкѣиторілор дін Бѣгаріа нѣ-
маі, се сокогече рѣтѣнд ла 10 міліоане, ка-
ріі лѣкѣіеск дп 54 ораше крѣіенці слово-
де, дп 760 ораше нѣмаі привілеціате (ка-
ре адекъ нѣ фак ровоте, чі пльтеск нѣмаі
таксъ) ши дп 10,349 сате.

Нѣмърѣл Магіарілор (дѣпъ лімбъ ши
націоналітате) нѣ се ціе токма кѣрат, дп-
зъ педѣасѣпра се поате сосоті ка ла треі
ши жѣмѣтате міліоане. — ши дп 12 Ко-
мітатѣрі авіа се афлѣ кѣте зпѣл ічі коло.
Ши фіндкѣ магіарѣл пѣлѣ акѣма п'аѣ преа
іѣбіт віаца орѣшенеаскѣ, де ачі есте кѣ
дін орашеле крѣіенці сіпгѣр доаѣ, адекъ
Дѣвредіпѣл ши Сатмар Неметі сѣпт лѣ-
кѣіте кѣрат де Магіарі.

Семіпціле славопещі лѣкѣеск дп Бѣ-
гаріа свѣт дескліпите нѣтірі, дпсѣ дптре
діалектеле лор есте о маре фрѣдінѣтате
оріціналѣ, дін каре пріціпъ се ши дпделег
маі зпшор дптре сіне, фѣрѣ а ши дпвѣца
діалектеле пріп школі — чі нѣмаі дін пѣ-
ціпъ депріндеге. Дптр'ачеа поате фі, кѣ
ачелеаш семіпціі славоане ла алте іптере-
сѣрі ши обічѣісрі се деосібеск дптре сіне
маі мѣлт. Ла сіпцііле славоане нѣмърѣл:
Словачіі парте маре дп Бѣгаріа десѣс
(ла апс-порд); Вендіі ка врео 50,000;
Славопціі сѣѣ кѣм се нѣмеск еі пе сіне
Шокді ши Бѣпівѣці; Кроаціі; Сѣр-
вїі (Рац) дп Бѣнат ши рѣспѣндіці дп
коміт: Арад, Бїхар, Бѣг, Пенца, Алва,
Раав ш' а, маі пе зрѣтѣ Рѣшіі сѣѣ Рѣш-

пещі. Нѣмърѣл тотал а неамѣрілор сла-
вїче есе 4 міліоане маі віне.

Церманіі сѣѣ немці лѣкѣіеск маі мѣлці
сѣѣ маі пѣціні маі дп тоате комітатѣріле.
Імпонѣлациа цінѣтѣлві нѣміт Счепѣсѣ
(Ціпс), прѣкѣт ши а четѣдїлор крѣіенці е-
сте парте маре де Немці; дпсѣ пе ла о-
рашеле кѣ бѣі с'аѣ аместекат кѣ славопї
кіар ши дп лімбъ. Ачі нѣ се каде а віта
пе Швабїі ашезаці ічі коло маі вѣртос
дп Бѣнат, а кѣрор сате віне ши фрѣмос
орѣндсіте кѣлѣторіѣл ле поате кѣпоаще
дін депѣртаре. Нѣмърѣл тотал а Церма-
нілор трече ла 610 міі.

Нѣмърѣл Ромѣнілор дп Бѣгаріа нѣ
ціп пентрѣ че, есте маі рѣѣ кѣпоскѣт де-
кѣт ал тѣтѣрор челорлалте націі. Лѣжнд
шематісѣмѣріле епїскопїлор ши матрїкѣлеле,
дін ачеле с'ар адевѣрі, кѣ нѣмърѣл ромѣ-
нілор дп Бѣгаріа есе апроане ла зп мі-
ліон. Еі лѣкѣеск маі кѣ сеамѣ дп коміта-
тѣріле хотѣрѣше кѣ Ардеалѣ (Бѣнат, Арад,
Бїхар, Марамѣрѣш ш.а.). Дп треі сѣѣ па-
трѣ комітатѣрі партеа чеа маі маре о фак
дѣпшіі.

Де ачі дпколо се маі афлѣ дп Бѣгаріа
Цінгарі, адекъ ромѣні дін Македоніа,
каріі дпсѣ вреаѣ а трече де Грѣчі, нѣ цїпѣ
пентрѣ че; Армѣніі ка пегѣсторі ши арен-
даторі; Пѣціні Клемѣнтїні венціі дін Ал-
баніа ши маі пѣціні Францозі ши Італіані а-
шезаці пе ла сате дп Бѣнат ши дп Бач.
Жїдовїі се сокогеск азї дп Бѣгаріа ка ла 190,000.
Цїганї фѣзреск ши мѣзїкѣ. Маі сѣпт ши алте
корѣітѣрі де націі, пѣкаре нѣ ши знде сѣ ле нѣ-
мерї. Дѣпѣ реліціі лѣкѣиторіі се дпшѣрдеск каш
ама: Романо-католичї 5,300,000; Грѣко-зпнді
730,000; Евангелїко-лѣстеранї 950,000 Реформаці
1,500,000; Грѣко-пѣспнді 1,300,000; Мозаїчї 190,000.
Дін ачесте 10 міліоане, трѣіеск 9 міліоане кѣ еко-
номіа кѣпнѣлві пї а вітелор; тоате челеалте
месерїі се поартѣ нѣмаі де кѣлѣрѣ зп міліон.

Негодул Бѣгаріеі токма нѣ преа е стрѣлѣнїтѣ
спре пїлѣѣ: Бѣгаріа вінде дѣпѣ де 1½ міліон
фїорїні, дпр кѣпнѣлѣрѣ вѣмѣлѣкѣрїі десѣте де 5 мі-
ліоане фїор. Фрѣзмосѣ економіе!

*) Ам дорі, ка датѣріле ачі дпшѣртѣшїте сѣ
фіе десѣл де сігѣре. Ред.